

UNIUNEA EUROPEANĂ

Acord de servicii de asistență tehnică rambursabile privind evaluarea intervențiilor din Fondurile Europene Structurale și de Investiții pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor (P174331)

Livrabilul 4

Raport final de evaluare a anumitor proiecte finalizate și o agregare a rezultatelor anterioare, cu recomandări pentru proiectarea și implementarea Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare în perioada de programare 2021-2027

Noiembrie 2023

Sumar executiv

MINISTERUL INVESTIȚIILOR
ȘI PROIECTELOR EUROPENE

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Acest raport prezintă rezultatele evaluării intervențiilor Axei Prioritare 2 a Programul Operațional Competitivitate 2014–2020 (POC) în România, care pune accent pe proiecte din sectorul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC). Scopul intervențiilor aferente Axei Prioritare 2 a fost să intensifice implementarea internetului de mare viteză în bandă largă, inclusiv în zonele subdeservite, să crească competitivitatea economică a sectorului, să extindă sistemele și serviciile de e-guvernare și să intensifice utilizarea internetului pentru sănătate, educație și cultură. Evaluând eficiența, eficacitatea și impactul intervențiilor finanțate la momentul 31 martie 2023, prezenta evaluare urmărește să fundamenteze implementarea în curs a Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (2021–2027) și conceperea de programe viitoare în sectorul TIC. Raportul prezintă concluziile evaluării și formulează recomandări care vizează trei domenii.

Extinderea accesului la internet în bandă largă

Deși există întârzieri în implementarea infrastructurii digitale pentru internet în bandă largă, 695 de localități au obținut acces la rețele de distribuție de mare viteză care pot să asigure o lățime de bandă de până la 10 Gbps, permițând accesul ca noi utilizatori a 119.592 de persoane fizice și 7189 întreprinderi mici și mijlocii. În principal, întârzierile s-au datorat procesului de autorizare a construcțiilor, inconsecvențelor legislative cu privire la emiterea autorizațiilor la nivel administrativ local, restructurării beneficiarului public principal, întârzierilor administrative ale plăților și auditorilor tehnice, și prevederilor legale privind dreptul de utilizare a rețelelor electrice existente pentru desfășurarea infrastructurii în bandă largă.

Evaluarea derulată în cadrul programului pentru loturile Ro-NET nu a înregistrat modificări semnificative în ceea ce privește dimensiunea sau profiturile firmelor, însă evaluarea menționează că au trecut numai trei ani de la operaționalizarea primelor loturi, iar efectele asupra firmelor ar putea fi supimate din cauza instalării pandemiei de COVID-19 în anul care a urmat operaționalizării primului lot (care a cuprins 103 din 695 de sate). Implementarea de intervenții similare private anterioare, din perioada 2014–2019, în sate

similare cu cele incluse în loturile Ro-NET arată efecte semnificative din punct de vedere statistic în ceea ce privește intrările în firme, ceea ce sugerează că, în timp, Ro-NET ar putea avea un impact asupra participării sectorului privat.

Evaluarea recomandă ca autoritățile de la nivel național, regional și local să se coordoneze și să eficientizeze procesele de emiteră a autorizațiilor pentru construirea infrastructurii de internet de mare viteză. Se recomandă evaluarea în continuare a efectelor acestor intervenții a rezultatelor intrărilor pe ultimul kilometru. Pe lângă sprijinirea în continuare a infrastructurii de internet în bandă largă, programarea viitoare va trebui să abordeze și barierele de pe partea de cerere, care împiedică adoptarea serviciilor de internet de bandă largă.

Creșterea competitivității economice

POC a finanțat 241 de proiecte pentru dezvoltarea a 278 de produse și servicii inovatoare, depășind cu mult ținta inițială de 45 de produse. Beneficiarii au acordat punctaje mari pentru conceptul flexibil și ușurința comunicării cu autoritățile programului pe durata implementării. Însă procesele de depunere a cererilor de finanțare și de administrare a proiectelor mai pot fi eficientizate pentru a reduce timpul de evaluare (161 de solicitanți au așteptat mai mult de 300 de zile până la emiteră unei decizii privind cererea depusă) și pentru a reduce perioada de aprobare, care a durat 9 luni în cazul a 49 dintre cei 80 de beneficiari chestionați.

Evaluarea impactului, prin care s-a comparat lansarea eșalonată a finanțărilor, nu a înregistrat schimbări pe termen scurt în ceea ce privește productivitatea muncii, profiturile, dimensiunea firmei sau cifra de afaceri pentru beneficiarii de finanțare din prima rundă. Ar putea fi nevoie de mai multe date și de mai mult timp pentru a evalua efectele pe termen mediu și lung ale acestor intervenții, iar recomandarea evaluării este să se realizeze o evaluare după termen mai lung (3-5 ani) pentru a studia impactul intervențiilor care au sprijinit dezvoltarea produsele și serviciile TIC.

Creșterea gradului de utilizare a sistemelor și serviciilor de e-guvernare

Proiectele de e-guvernare, cum ar fi platforma Big Data a Consiliului Concurenței, proiectul SIIEASC de digitalizare a registrelor civile, platforma E-cultura și platforma Registrului Comerțului erau implementate sau aproape de finalizare la momentul la care a fost realizată evaluarea.

Două dintre provocările majore pentru impactul și sustenabilitatea platformelor de e-guvernare sunt reprezentate de incertitudinea alocărilor bugetare anuale pentru întreținerea și îngrijirea platformelor de e-guvernare dezvoltate și investițiile insuficiente în resursele umane pentru serviciile de e-guvernare. Procedurile complexe și rigide de achiziție de produse software pot fi dăunătoare și este nevoie de abordări coerente și integrate ale întregului guvern în ceea ce privește fluxurile de date și protecția datelor. Prin urmare, evaluarea recomandă îmbunătățirea coordonării dintre ministere, realizarea unor investiții semnificative în resurse umane în domeniul IT și asigurarea faptului că proiectele de e-guvernare cu valoare mare includ un plan de sustenabilitate dincolo de perioada de programare.